

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **Šalamoun – Spolek na podporu nezávislé justice v ČR**, Křížovnické nám. 194/1, Praha 1, zast. Mgr. M. Š., proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 424/16, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 1. 2014, č. j. 5/2013-LO-ROZ/2, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 10 A 20/2014, o návrhu žalobce na určení lhůty k provedení procesního úkonu dle § 174a zákona č. 6/2002 Sb.,

t a k t o:

- I. Městský soud v Praze **je povinen** ve věci vedené u něj pod sp. zn. 10 A 20/2014 vydat rozhodnutí nejpozději ve lhůtě **do 20. 2. 2016**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d ň ě n í:

Žalobce (dále „navrhovatel“) podal u Městského soudu v Praze (dále „městský soud“) žalobu proti rozhodnutí žalovaného (viz výše) dne 31. 1. 2014.

Dne 26. 10. 2015 podal navrhovatel u městského soudu návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu; návrh byl postoupen Nejvyššímu správnímu soudu dne 2. 11. 2015. Navrhovatel uvádí, že městský soud ve věci obdržel vyjádření žalovaného dne 7. 5. 2014, dne 13. 8. 2014 k němu podal navrhovatel vyjádření; od té doby po více než 14 měsících neučinil městský soud žádný úkon směřující k projednání a rozhodnutí věci. Poukazuje na to, že ve věci se jedná o základní politické právo, a to právo na informace, k tomu odkazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu. Konstatuje, že veškeré lhůty stanovené v informačním zákoně jsou de facto irelevantní, neboť městský soud je svojí nečinností neguje, právo na informace je tak dle navrhovatele reálně nevymahatelné. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud určil lhůtu, ve které je městský soud povinen rozhodnutí ve věci vydat.

K návrhu se vyjádřil městský soud s tím, že žaloba byla podána dne 31. 1. 2014, soudní poplatek byl uhrazen dne 7. 7. 2014 poté, kdy byla zamítnuta žádost navrhovatele o osvobození od soudního poplatku. Konstatuje, že k datu 29. 10. 2015 předchází podle přiděleného pořadí nápadu příslušného soudce 3 věci z roku 2011, 22 věcí z roku 2012, 33 věcí z roku 2013, 4 věci z roku 2014; z uvedeného důvodu nebylo možno věc zařadit dříve k vyřízení. Věc nepatří mezi věci, pro které je stanovena lhůta k vyřízení ani mezi věci přednostní. Soud je vázán § 56 s. ř. s. a projednává věci zásadně podle pořadí nápadu. Městský soud činil postupně v přiměřené době veškeré procesní úkony, jichž je zapotřebí; nelze tedy konstatovat, že byl nečinný. Vyhovění

tomuto návrhu by dle soudu znevýhodňovalo ty účastníky, jejichž žaloby napadly dříve než žaloba navrhovatele.

Nejvyšší správní soud ověřil z příloženého soudního spisu skutečnosti tvrzené navrhovatelem i krajským soudem; konstatuje jejich soulad s obsahem spisu.

Návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu je důvodný.

Řízení o návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu, upravené v § 174a zákona o soudech a soudcích, představuje promítnutí zásad spravedlivého procesu z hlediska naplnění práva účastníka nebo jiné strany řízení na projednání jeho věci bez zbytečných průtahů, zakotveného zejména v čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, do řízení probíhajícího před soudem.

Dle § 174a odst. 1, věty první, zákona o soudech a soudcích „[m]á-li účastník nebo ten, kdo je stranou řízení, za to, že v tomto řízení dochází ke průtahům, může podat návrh soudu, aby určil lhůtu pro provedení procesního úkonu, u kterého podle jeho názoru dochází ke průtahům v řízení [...]“.

Co se týče postupu samotného městského soudu, lze konstatovat, že městský soud se nedopustil žádných průtahů ve vztahu k úkonům, které je nutno učinit, aby se řízení dostalo do stavu, kdy je možno vydat rozhodnutí. Městský soud v přiměřené době informoval účastníky o složení senátu a vyzval je, aby se vyjádřili, zda souhlasí s rozhodnutím věci bez jednání. Městský soud bez zbytečné prodlevy rovněž rozhodl o žádosti navrhovatele o osvobození od soudního poplatku, též vyzval žalovaného k předložení správního spisu a k vyjádření k žalobě. Nejvyšší správní soud tak konstatuje, že městský soud v přiměřené době po obdržení žaloby dovedl řízení do stavu, kdy by bylo možno vydat rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud si je plně vědom toho, že dle § 56 odst. 1 s. ř. s. soud projednává a rozhoduje věci v pořadí, v jakém k němu došly. Věc navrhovatele přitom není přednostní věcí ve smyslu § 56 odst. 3 s. ř. s. V případech, kdy řízení netrvá nepřiměřenou dobu, akcentuje zdejší soud nutnost respektovat pravidlo dle § 56 odst. 1 s. ř. s., nejde-li o případy uvedené v § 56 odst. 2 a 3 s. ř. s., a to již z tohoto důvodu, že např. samotné hledisko složitosti věci nemůže být rozhodujícím pro dřívější či pozdější projednání případu. Zároveň ale v případech, kdy je přiměřená délka řízení překročena, byť by byl důvodem stav objektivní přetíženosti soudu, Nejvyšší správní soud již nemůže opakovaně přihlížet k pravidlu o rozhodování věcí podle pořadí, v jakém soudu došly, resp. k tomu, že městský soud má i starší věci, než je posuzovaný případ, které taktéž musí skončit. Opačným přístupem by totiž *de facto* odmítl poskytnout ochranu navrhovatelovým právům s nepřipustným odůvodněním, že jsou stejná práva někoho jiného porušena ještě závažněji.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že stav řízení, kdy soud již vykonal veškeré úkony nutné k tomu, aby mohl rozhodnout, nicméně v dané věci, která nemá přednostní režim, stále nerozhodl, jelikož rozhoduje věci, které napadly dříve, není *sensu stricto* známkou průtahu v řízení. Podstatné zde však je, aby řízení nebylo v tomto stavu udržováno po nepřiměřenou dobu. Soudní řád správní respektuje objektivní realitu v českém soudnictví, kdy rozhodující soudci či senáty mají v jednom okamžiku vícero běžících řízení, některá z nich již připravená k rozhodnutí a postupně v nich vydávají rozhodnutí, přičemž ostatní věci na rozhodnutí „čekají“. To samo o sobě není zapovězeno z hlediska požadavků spravedlivého procesu, které obecně nepředvídají vydání rozhodnutí ihned, jak je to možné, ale pouze brání tomu, aby doba řízení nebyla nepřiměřeně dlouhá.

pokračování

V tomto směru se zdejší soud řídí názorem vyjádřeným Ústavním soudem, že *„je věcí státu, aby organizoval své soudnictví tak, aby principy soudnictví, zakotvené v Listině a Úmluvě, byly respektovány a případné nedostatky v tomto směru nemohou jít k tíži občanů, kteří od soudu právem očekávají ochranu svých práv v přiměřené době“* (viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 14. 9. 1994, sp. zn. IV. ÚS 55/94, publikovaný jako N 42/2 SbNU 35, dostupný z <http://nalus.usoud.cz>). Stejně jako Ústavní soud (srov. např. nálezy ze dne 7. 8. 2007, sp. zn. IV. ÚS 391/07, publikovaný jako N 122/46 SbNU 151) si přitom Nejvyšší správní soud plně uvědomuje, že jeho individuální rozhodnutí není systémovým řešením, neboť v případě, kdy by zdejší soud vyhověl návrhu na určení lhůty těch účastníků řízení před městským soudem, jejichž věci jsou ještě starší než věc navrhovatelova, nedošlo by k faktickému zlepšení situace. Návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu není totiž nástrojem, který je schopen odstranit případnou přetíženost soudu. Nejvyšší správní soud však nemá jiný nástroj, který by mohl použít k ochraně navrhovatelů před případnými průtahy v řízení u krajských soudů či městského soudu. Ve vztahu k otázce zachování principu rovnosti účastníků řízení před městským soudem, která se v dané souvislosti nabízí, lze s odkazem na výše zmíněný nálezy Ústavního soudu ze dne 7. 8. 2007 (viz bod 25. nálezu) zmínit, že: *„takový princip se uplatní toliko v situaci, kdy zásah do základních práv a svobod jednotlivce lze odstranit jiným způsobem, tedy existují-li vedle zvoleného nástroje také jiné prostředky, kterými lze zabránit zásahu do základních práv a svobod.“* Nejvyšší správní soud však jiný prostředek nemá a o návrhu na určení lhůty musí rozhodnout.

Pro posouzení, zda v dané věci dochází v řízení k průtahům, je rozhodující, že žaloba byla podána v lednu roku 2014 a lhůta, v níž není rozhodnuto (a s ohledem na odkaz městského soudu na to, že v současné době vyřizuje věci napadlé v roce 2011, 2012, resp. 2013 tak nelze očekávat, že v nejbližší době, resp. do konce roku má být rozhodnuto), dosáhne již téměř dva roky. Taková lhůta není lhůtou v dané věci přiměřenou. Od 9. 5. 2014 disponuje městský soud správním spisem i vyjádřením žalovaného; ve věci není požadováno ústní jednání. Městský soud již tedy učinil potřebné procesní úkony v dané věci a ode dne 1. 7. 2014, kdy vyzval navrhovatele k zaplacení soudního poplatku (což navrhovatel ve stanovené lhůtě splnil) je věc již připravena k rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud na tomto místě konstatuje, že odkaz městského soudu na nevyřízené věci příslušného senátu, které podle data nápadu předcházejí dni podání předmětné žaloby, neobstojí. Zdejší soud žádným způsobem nezpochybnuje množství nevyřízených věcí vedených u městského soudu. Stejně tak platí, že obecně je třeba věci vyřizovat podle pořadí nápadu (pokud se nejedná o věci, které je soud povinen projednat přednostně ve smyslu § 56 s. ř. s.). Zároveň je však nutné respektovat zásadu plynoucí z judikatury Ústavního soudu, totiž, že odkazy na pořadí vyřizovaných věcí nepředstavují důvody, které by mohly být interpretovány jinak než jako organizační problémy, které v tomto směru nemohou jít k tíži navrhovatele. Ústavní soud opakovaně ve svých rozhodnutích uvedl, že *„průtahy v řízení nelze ospravedlnit obecně známou přetížeností soudů; je totiž věcí státu (pozn. NSS: respektive orgánů odpovědných za organizaci justice), aby organizoval své soudnictví tak, aby principy soudnictví zakotvené v Listině a Úmluvě byly respektovány a případné nedostatky v tomto směru nemohou jít k tíži občanů, kteří od soudu právem očekávají ochranu svých práv v přiměřené době“* (viz např. nálezy sp. zn. IV. ÚS 55/94, nálezy sp. zn. I. ÚS 663/01, nálezy sp. zn. III. ÚS 685/06, nálezy sp. zn. IV. ÚS 391/07 a další).

Soud vzal na vědomí také okolnost, že v projednávané věci je dán zájem na jejím rychlém rozhodnutí, neboť případné poskytnutí zastaralých informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím by ztratilo pro navrhovatele význam.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud s ohledem na dosavadní postup městského soudu, jakož i s přihlédnutím ke své konstantní judikatuře, nemohl než dospět

k závěru o oprávněnosti podaného návrhu, neboť dobu, po kterou se navrhovatelce dosud nedostalo rozhodnutí, již nelze z hlediska čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod ospravedlnit, a považovat ještě za přiměřenou. Stanovil proto přiměřenou lhůtu k rozhodnutí.

Návrh navrhovatele byl uznán jako oprávněný, ve smyslu poslední věty § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích hradí náklady řízení o něm stát. Z obsahu spisu soud zjistil, že žalobce nebyl v řízení o návrhu podle § 174a zákona o soudech a soudcích zastoupen advokátem; žalobci právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu žádné náklady v daném řízení nevznikly.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. listopadu 2015

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu